

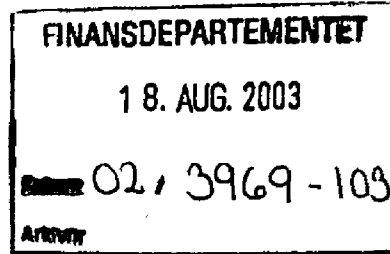
Norsk
Landbrukssamvirke

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008, Dep
0030 Oslo

Norsk Landbrukssamvirke
Schweigaards gate 34 C
Pb 9347 Grønland,
0135 Oslo

Tel: 22 05 47 00 • Fax: 22 17 23 11
E-post: landbrukssamvirket@landsam.com
Internett: www.landbruk.no
Org.nr.: 970 142 711

Vår dato:
13.08.2003
Vår ref:
BS-2003/00079

Vedrørende høring av skisse til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling - Nasjonal Agenda 21

Norsk Landbrukssamvirke viser til Deres brev av 20. juni 2003, og vedlagte skisse til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling. Innledningsvis vil vi ytre vår støtte til Regjeringens syn om "at det er avgjørende at arbeidet med bærekraftig utvikling blir integrert i den ordinære politiske virksomheten og i budsjettprosessen hvor mange av de viktigste prioriteringene skjer". Koblingen til det årlige Nasjonalbudsjettet synes derfor relevant. Imidlertid vil vi peke på behovet for forpliktende langsiktighet i dette arbeidet, samt den nødvendige kobling til en langsiktig industri- og næringspolitikk.

Norsk Landbrukssamvirke organiserer bedrifter som i all hovedsak baserer sin virksomhet på mottak og foredling av produkter fra norsk landbruk. Dette betyr at den videre utvikling for bedriftene er nært knyttet til utviklingen i primærlandbruket og de industrielle rammebetingelser som til enhver tid er gjeldene. Vi registrerer at Regjeringens utgangspunkt er at: "Jordressursene er sårbare både i global og nasjonal målestokk. En bærekraftig forvaltning tilsier at dyrkede og dyrkbare arealer må bevares for å sikre mulighetene for matproduksjon for kommende generasjoner globalt og nasjonalt". I skissen til handlingsplan pekes det også på at det forventes en bedret ernærings situasjon globalt som følge av økt produktivitet i utviklingslandenes landbruk i kombinasjon med lavere befolkningsvekst og dermed etterspørsel. På den annen side peker handlingsplanen på at dette bildet utfordres av knapphet på vann og klimaendringer. Norsk Landbrukssamvirke vil tillate seg å påpeke et annet element i denne sammenheng som kan virke negativt på ernærings situasjonen i de fattigste land og for de mest ressursvake grupper i global sammenheng: at en økende andel av den totale planteproduksjon kanaliseres til dyrefôr for å dekke en økende etterspørsel av animalske produkter fra områder med økende kjøpekraft.

Norsk landbrukssamvirke har merket seg at regjeringen vil:

- "Arbeide for at hovedtyngden av dyrket jord egnet for matproduksjon vernes mot nedbygging, og
- sikre at tilskuddsordningene i jordbruket blir mer produksjonsnøytrale og at de underbygger målene om bosetting og sysselsetting i distriktene og bidrar til god forvaltning av kulturlandskap og biologisk mangfold".

Norsk Landbrukssamvirke sier seg enig i at dyrket jord må vernes mot nedbygging. Norge har som et relativt rikt samfunn en moralsk plikt til å bidra til å opprettholde vår del av det globale produksjonsarealet for landbruksprodukter. Dette kan også bidra til å oppnå andre – mer nasjonale – målsetninger knyttet til bosetting, sysselsetting og kulturlandskapspleie. Vi vil imidlertid advare mot en ukritisk omlegging til mer produksjonsnøytrale tilskuddsordninger. Effekten av dette kan bli mindre mulighet for å styre arealutnyttelsen og derigjennom sikre en nasjonal optimal utnyttelse av ressurser innenfor rammen av et miljømessig bærekraftig landbruk. I den grad det er hensiktsmessig å knytte arbeidet med bærekraftig utvikling til "den ordinære politiske virksomheten" innenfor landbrukspolitikken må denne type betraktninger tillegges vekt i forestående planarbeider.

Norsk Landbrukssamvirke vil minne om at oppfyllelsen av de skisserte mål knyttet til utviklingen av landbrukssektoren, både nasjonalt og internasjonalt, ikke kan innfries uten at dette lar seg gjøre innenfor rammen av det forpliktende internasjonale regelverket for handel og miljø. Vi vil uttrykke vår anerkjennelse for Regjeringens arbeid for å sikre likeverd mellom regelverket til verdens handelsorganisasjon (WTO) og multilaterale miljøavtaler. Vi vil like fullt minne om at det er avtalenes innhold som kommer til å ha effekt på måloppnåelsen, og at vi forutsetter at Regjeringen vil arbeide for avtaler som gjør det mulig å innfri mål, både nasjonalt og globalt, for den videre utvikling av en økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig landbrukssektor.

Norsk Landbrukssamvirke merker seg med interesse at Regjeringen vil "styrke frivillige organisasjoners og medias rolle som "vaktbikkjer" for demokrati og menneskerettigheter i Norges samarbeidsland", samt å "stimulere og oppfordre bedrifter til å sette fokus på sitt samfunnsansvar slik at hensynet til etikk, menneskerettigheter og miljø ivaretas". Norsk landbrukssamvirke og foretakene tilsluttet Norsk Landbrukssamvirke har et internasjonalt engasjement på flere områder. I samarbeid med de øvrige samvirkeorganisasjonene i Norge har man utviklet konkrete bistandsprosjekter gjennom Det kongelige selskap for Norges Vel. Enkeltbedrifter har forsøkt å bidra både til utviklingsprosjekter og forretningsmessig samarbeid med aktører i utviklingsland. I den store sammenheng vil dette være små tiltak, men retningsgivende for mye av dette arbeidet er kompetanseoverføring knyttet til bl.a. samvirkeorganisering. Vi er av den oppfatning at dette innebærer et vesentlig element av hjelp til selvhjelp gjennom oppbygging av demokratiske organisasjoner som ivaretar enkeltmenneskers behov på spesifikke områder. Vi mener at samvirkeorganisering er et viktig bidrag til å bygge forståelsen av demokrati og demokratiske prosesser der summen av enkeltmenneskers handlinger gir konkrete resultater i samfunnet. Vi merker oss derfor at Regjeringen i sin skisse til handlingsplan trekker fram "folk til folk-samarbeid" I denne sammenheng vektlegges kommunenorges innsats, og betydningen av "småskalasarbeid" framheves. For å gjøre det lettere å gjennomføre denne type samarbeidsprosjekter foreslår Regjeringen et koordineringsapparat der NORAD og KS deltar. Det heter også at andre relevante miljøer trekkes inn i samarbeidet. Norsk Landbrukssamvirke mener det er relevant å trekke inn Det kongelige selskap for Norges vel i dette samarbeidet

Norsk Landbrukssamvirke deltar også i utviklingsarbeid rettet mot landbruk og samvirkeorganisering gjennom International Federation of Agricultural Producers (IFAP) og International Co-operative Alliance (ICA). Norsk Landbrukssamvirke og Norges Bondelag har sammen med søsterorganisasjonene i de andre nordiske land dekket mer-kostnadene til organiseringen av utviklingsarbeidet i IFAP og Norsk Landbrukssamvirke har vært en aktiv pådriver for å få utviklingsspørsmål på dagsorden på ICA's verdenskongress i Oslo i september 2003.

Norsk Landbrukssamvirke registrerer også den beskrivelse som blir gitt i skisse til handlingsplan av utviklingen i Afrika sør for Sahara hvor en kombinasjon av uheldige faktorer, bl.a svakt styresett og korrupsjon, opptrer. I slike omgivelser kan økt kompetanse

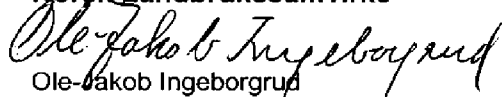
og fokus på bl.a. samvirkeorganisering være et virkemiddel til å styrke bevisstheten rundt folkelig organisering som fører til stabilitet og til produksjon av goder for enkeltmennesket. Det er derfor med skuffelse vi registrer at en FN-organisasjon som FAO foreslår å redusere sitt bidrag til arbeidet for å støtte opp under tiltak rettet mot landbrukskooperativer i utviklingsland gjennom ICA. Vi ber derfor den norske regjering om aktivt å påvirke FAO og andre FN institusjoner til å opprettholde støtten til det arbeid som finner sted i internasjonale frivillige organisasjoner rettet mot landbruk og kooperativer i utviklingsland.

Norsk Landbrukssamvirke mener at:

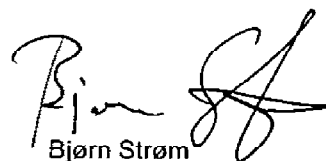
- det er riktig å knytte arbeidet med bærekraftig utvikling til den ordinære politiske prosessen,
- det er behov for forpliktende langsiktighet i arbeidet for bærekraftig utvikling og at dette må kobles til en langsiktig industri- og næringspolitikk,
- Norge har et ansvar for å opprettholde vår del av det globale produksjonsarealet for landbruksprodukter,
- det må advares mot en ukritisk omlegging til mer produksjonsnøytrale tilskuddsordninger
- landbrukspolitikken må sikre en nasjonal optimal utnyttelse av ressurser innenfor rammen av et miljømessig bærekraftig landbruk,
- Regjeringen må arbeide for internasjonale avtaler som gjør det mulig å innfri mål, både nasjonalt og globalt, for den videre utvikling av en økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig landbrukssektor,
- det er relevant å trekke inn Det kongelige selskap for Norges Vel i det videre arbeid for å utvikle "småskala prosjekter" innenfor rammen av "folk til folk" samarbeid i regi av NORAD,
- Regjeringen bør aktivt påvirke FAO og andre FN-institusjoner til å opprettholde støtten til det arbeidet som finner sted i internasjonale frivillige organisasjoner rettet mot landbruk og kooperativer i utviklingsland

Med hilsen

Norsk Landbrukssamvirke

Ole-Jakob Ingeborgrud
Administrerende direktør

Bjørn Strøm